

ACC. N:R M. 12921:1-75.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ellida Ohlsson, Skurup
 Härad: Vimmerby Berättare: " " "
 Socken: * Dir. A: N (se uppl. - häradet!) Berättarens yrke: lantbr. husman
 Uppteckningsår: 1953 Född år 1889 i Skurup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden.

2.1-75.

(ritn. a° sid. 74-75.)

x huvudsakl. fr. Freustorp, Skurup och
 Esövälör.

Lu f 95.

Swan på jägelista LUF 95

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 95

1.

Butikshandel på landsbyggen.
 Detta uppfylligt beskriva butikshandeln på lands-
 byggen skulle vara att skriva ett stycke kul-
 turhistoria omfattande c:a hundra år i denna
 tid delad i två delar, tiden före och efter järn-
 vagnens tillkomst vid början av 1800-talet, tiden
 på båda sidor om övergången till en ny tid och nya
 redan, och skrivs kulturhistoria överstigen
 givets mig förmåga men jag vill vara
 på försiktiga så gott jag förmår. Mina egna
 iakttagelser gå till tillbakå till republikan
 och jag kan ju höra en del berättas av den före-
 gående generationen om hur det varit här i
 häradets mellersta del i deras barndom och ung-
 dom = 1800-talets renare hälft. Så kan jag följa
 utvecklingen av en lanthandel här i socknen, Lindsby

lanthandel i Jonstrops rochen, ända från 1870 talen till nu & därom vill jag berättat så gott jag kan förutom en av de allra minsta bråmar ledarna som bibehållit det gamla utseendet & som stått som dessa till de uppkörde på ett 30 tal år sedan har jag i gott minne. Det är både de här vanliga typerna av handelsbutiker på en landsbygd.

Jag vill till den här på mig & börjar med den stora & riktiga affären som även består & utvecklas lanthandelen i Lindby.

Stort är. De flesta stora lantaffärer här i orten på grundade av västgötare som framtida omkring "med lida" som man sade här, men så här gammal tid i plats lämplig steg sig mer här som bafaste handlare. På med Lindby stadtarna för i söder, i Lemnary, V. Wernmaring & Tullstorp. Jag har också alltid varit att

Ålmsboist grundat affärer i Lindby när han
 tog sig ner till, exakt såtal kan jag inte på
 reda på men det var turligen såsom omkring
 1840 då jag vet att min morfar borde varit
 för honom från Lystad (ex. ex. Finna salt efter rda
 = 40 en spärmarlars för en riksdaler en dryg var
 från 5 på mungonen till 8 på poatten) i järnvägen
 som blev vid början av 1840-talet. Men kan jag
 smeller till på det redan före Ålms-
 boist skall ha funnits en liten affär där som
 han övertog. På kan det nog varit på flera ställen
 men de ha varit mindre än de som grundade
 av lanthandelsställen sådana de som att ut-
 veckla sig till ena nog såna på enst "våjshötte
 knallarna" åtminstone nu det så ut liksom omkring
 i tiden till omkring 1840.

Före järnvägens tillkomst gjorde folket sina
 mesta affärer i samband med stadsresorna

De som hade hästar köpte, de andra åkte med
eller gick till staden med brög på armar o byg
över skicksbud för andra länständer.

Det var därför också nödvändigt att vara i
måparten dessa "små hennare" till hand och
i ett bör på några skicksbud salt kunde förme
deras lags så de måste köpa igen på varma
som främst tycks ha bestått av rök, salt, tobak
i kryddor o rök o jag var också kört den näm-
nas för "jivvor (= pepper = något mätt) - hennare"
alltså = måttanvändare. De måste ju också ha ha
sine varor på staden genom skicksbud med
binder som köpte lags till staden i de var ofta
över yphemmar ett då byteshandel förhållande
kunde utspela yphes arbete i varuhandeln är ju
en given sak, däremot var jag värd att ha en
rädan handlare länna de var som kan få be-
tala km tant som ersättning, det skulle helt strida

most inställningar till det ekonomiska under natur
arbets händelserna tid.

Västgötarna var en naturer dand till affärsmän
i de affärer de grundade utvecklades, om i sär-
skilda omständigheter (som till den jag nämner skall
komma till) kom emellan i regel till väl försedda
länshandels ställen.

För att hålla mig till affärer i Lindby så
byggde stamboist omkring 1845 det som där affärer
där är inrymd, kombinerad bostad i butik.

Innehavare och system. Det var alltså en köpmans-
bod i som sådan om inte helt så i det närmaste att
beträkta som grundad av en västgöta som bosatt
sig här efter att förut ha följt omkring som
gärdfärdhundare.

Västgötarnas vana vid handel med textilier
gjorde att sådana varor även kom att i sin
utsträckning ingå i varuleget i betydelse till

5

affärens uppvring. Det var myti i bekänt till
hemma böja tyger, garn, skalar m.m. i affären
där man också kunde köpa allt annat på järn-
vägen till ehörja i Norrmörja. Det blev ja också
tättare för handlaren att vilja lagret kurent sedan
järnvägen kom till med station i Skurup dit det
endast var 3 km. Då var det endast att låta några
småbrukare att köpa vissa dagar ö bönderna när
det var böja om hemtransport av stora partier. Så
fortblev det också ändå till biltransporten di-
rekt från firman i städerna kom till eller åt-
minstone till 1930-talets början.

På 1880-talet inleddes en ny affär i Lindby
till en annan västgöte Johan Willström som
över kom från några tid tidigt gårdshandlaren
i Alsterby grundade en ny affär i Ryds gård
som redan blivit en straffar där rönnerande
innehavaren av Lindby affären, E. O. S. S. S. S. S.

söner fäst i utbildning.

I Lindby byggdes i Tillbyggdes under 1880-90
tallet och där. Hållensströms tid nämner jag
jätte alltså var till då det var det handelsställe
där vi jättes med sin barnoms i ungdoms-
tid köpte alla våra fränder lula o så är det
än. Där köpte vi då såväl tyg o garn som
järnvaror i speciell ^{fröer} clorese samt un-
der sin volter skolmaterial som var av bättre
kvalité än de då vanliga.

Det var nog det välförädda laget av bättre
kostymtyger som gjorde att Hållensström blev
en solid handelsman som ständigt sig mycket
vidare omkring än vad en vanlig lanthandel
vanligen gjorde i egendomligt nog gjorde tids-
läget efter första världskriget att just dessa
tyger av dyrt inköpta tyg tyger blev till en
förlust för de värande inhemskarna, köpkraften

ar tog de öfändig rydda varre kom till så laget
måste realiseras med förtust. Det som skapades
främigenthet för ena inbörvararna blev förtust
för västa.

Till förtustionens affär kom folk långt vägen ifrån
för att köpa tyger i de passade de på att vara in-
vandla andra förtustioner ar bättre viter när
det var s. h. bättre kunder. De bidrog i sin mån
till att denna handlare var angelägen om att kalla
ett västernat laget också ar alla andra varre
s. s. viner, cigarrer o haffe m. m. Det fanns många
som föredrog att köpa rätt kostym tyger där även redan
skreddarna kom att ta upp reda efter sina proo-
bationerna. men nog redde det en viss kommu-
nens ombr. schulspifet i renare o skreddare som
bede agentur för klädessjunnan tillfede ganske mycket
på handlarnas tyger när de gick där i hand så
man vände sig med den bästa till den bästa som

inte varit kollektion.

Johann Hellenström dog 1914 i efter hans död blev
det som nämnt mest slut med Tyg hos delens glass-
period som då varat c:a 30 år med en av Trappar-
na strak före slutet när det var gått om pengar
men på de flesta ställen ont om prima textilvaror
Stora handeln med välgarna uttryg gredvis alltför
ingående av 1900-talet.

I de här i tiden mellan kriga nya innekvarar i till-
bakagång på affären fram till början av 1930-talet
då den nuvarande innekvararen övertog den ö åter
lyckte upp den på ett bättre plan i utvecklingen den allt
mer i gån det om mer än av det inte tygga vinet i pro-
vin som dominerar utom lantbrukets förmodligen lita
gädningsämnen, fodervaror, utsköda stekmat o.d. ö
arna trävaror i dess utom oljevaror, dammsugar
i allt annat sådant vid vidare en rejält, bröd
karakteristiska för diverse handel som frukt var

var det var som bäst. Vissa saker var ju helt för-
ut på affären s. s. rätt kaffe. Och detta hade man
för 50 år sedan att väja mellan 10-12 olika sorter.
denna affär till visser mellan 90 öre i 2 kr pr kg.
Sundströms satta upp ett petrole kaffet inte den
dominerande ställning som den hade för. Under
november månad skulle provbäras, distribueras
kontrolleras o inköpas i fjärding, ättling eller halv-
tanna. För Hållströms rida rätt var det var
ja en finare än förut i bästa 3-k-rile som fanns
att ja men man litade aldrig helt på honom,
vejskötter satta i honom.

För att alltjämt hålla mig till affären i Lindby
i då till Hållström som ju innehaft den längsta
tiden så hade han ingen uppsättning utan för
affärens riktighet o y kullen några andra intressen
hade han några uppdrag så var det för honom -
uppdrag, han var en ganska viktig person i byn

ö ägde mycket god omsorg för hans intresse
gällde främst det merkantila, han var västgöte.
ö följde den ists flitigt umgänge med folket. Han
var i a. s. född till handelsman ö bekräftar
tes perfekt efter den tids mätrod som under fri
under kom till under hans tid men när han blev
gammal ö det blev o. k. dubbel italiensk verk-
förmåga. Han överlämnade den till fröste man i
offären. Expedieringen av kommissionen låt han i re-
gel biträda den, det var under undantags-
vis han expedierade med i den tid jag minns d. s.
här mittan av 1890-talet. Därframt hade han gjort
det jämt. Han hade nog arbete med att laga ena
"expediterna" - handelsresandena i stöte chronometern.
De fröste ären stötte han ensam uppåren med regn-
hjälp av en himmelig stäktning. Han ären besökade
ö så hade det varit ären fri Almqvist. Jag tror
dock men vet ej med säkerhet att Hölleström bröja

hos honom som biträde allt eftersom affären ut-
vecklade i ekonomien förbättrades blev dessa lunda-
rare allt mer chiffer som representerade o tog mest
bland resandena kom med bratellstjänst, ibland
med regnen bäst uppstaplad med bratellstjänst
o det var en riktig syn att se dessa chiffer
pi sig dit. Lamlige var välkomna skulle präpli-
gas i tas väl emot pi alla sätt, andra omhuden
man det peppar väcker, det kunde man blott
springa när man kom i affären när det var expe-
diten där.

Handlarnas sociala ställning steg till toppen
i en liten lantprisumling där han blev så befest
Där var präster, kyrkan, stolta ären o hand-
laren ständs personerna att säga några
uppdelning beträffande anserdet mellan dessa
och stäm bönerna vilka han jag inte. Handlaren
Hollertenn var gift med en bondedotter från Lindby by.

Innehavarna av denna affär kom allt ifrån skolvärd-
tid titulerats med efternamnet i de här varit skolvärd
Källström, Lundberg, Svensson o m. Larsson.

Hjerta närhet önskar jag inte från en i minnande inne-
havarens tid, efter 1932. Kommit i fråga, då han titulerades
bokhållare och i denna innehavare han kommit i bi-
träden o deltar själv helt i affären. De äldre bokhållar-
na gick i butikerna i vanlig handelsstämning.

När Källström gav sig ut på resor såsom när han
på sommaren tillsammans med sin fru för till
bed- i bumsplaten uppåt hans hemtrakt o för
fåra veckor lämnade affären i fröte namn hand
när de har bränt-koppa - en minsta bländskappa
med bed avelproge, ett plogg som han var ensam om
han, o steg som kullig lukt, som var bländ som
hans skap o prästnar då, jag tänker nu på som
jag sig den från 1890. Tills till de inte orkade vara
mer eller in till 1910. Från hade då syns på krogen

14

fjöldska ö hett i stiel därmed, pröande, i ett ö luftigt
 i lätthet re till mer mig ganska kompakt invid
 Nog ur, fast denne handlar för var bondorsten från byn
 km km att när de gar sig ut så att lätthet skiljer sig
 från andra men det var mig ej lätthet vorende av att om
 blivit handlar för utar kanske fastmer av reda
 na på bad uterum där fick man inte vara bondsk.
 De verkade för oss vundliga människor från munda
 när vi såg dem i deras hushållstass & jag minns
 det än.

Som nämnt ägnade Ylleström sitt intresse rätt
 utslutande åt affärer medan den nuvarande
 innehavaren även tioligt deltar i det kyrkliga &
 kommunala & även hjälper sina bröder med
 deklarationer & andra skriftliga uppdrag av privat
 karaktär, men så är han också en av egna, kanske
 betydelsefulla och så en del, inmerst inmer är det dock
 skilnad på västgötarna & den skånske stättbon.

Lohat och inventarier. Jag ville alltså inte vilja mig
 till affären i Lindby, men ändå affären av samma
 ständigtordning under samma tid och inte i stent
 rita något därifrån. Men i öfver de här ja i regel haft
 lika upphovsmän. På var nog också den lilla bod
 som skall ha funnits här före 1870. Till och med till
 de måttdar av samma slag som funnits i i min
 tid o som jag längre fram skall beskriva.
 Alltså. Men först byggde det var som ännu in-
 rymnade såväl bostad som butik, vid mitten av
 1870-talet o sådana var som fotografer på 1880-talet
 hinstalloljan, i nog även sått o vridningen förändrades
 i pristående skjut. Och detta var fallet med oljan
 vet jag med säkerhet därför att de gamla berättat att
 "hinstalloljan" var så eldfärdig att den inte fick för-
 varas i lina eller tappa i mätas upp efter mörkrets
 inbrott vid bort ljus. Det kunde ju då vara i denna
 affär att handlarnas hinstalloljan med hjälp av

Gmtes lämnat i gån ut för att mätta upp olja ut i
 känd med en denna lilla ljussten och lyktan o var oför-
 riktig. Allt flammade upp o brände ut olja o skjal o
 "Tea fick eld i kläderna o hade inte ljälty kommit så
 fort hade Tea blivit lagnas ror berättade de gamle.
 Denna Drott Tea var stähting till Höllestrom västrost
 ären län o redarens gift i sin hemkomst län län
 o under till flera rorer som redan under för m.
 dan kom att län upp o bli bitade i allt: allt
 i affären i Lindby för att redan i rimon tid och
 de åter brödes till länbygd o affären län där
 li byggdes packhus vid butiks gavel med
 sidan mot denna i gavel utåt vägen o så ämnar
 o packhuset i sammanhang med den förs m.
 i andra riktningen o med porten utåt vägen. Allt
 först packhuset i beringstängen län för
 o med passage som nu är igång. För komde
 man mitt i m man var undsakad inhandla nå-

göt på olaga tid i s. vändag för på 1880-90 talet. När
man så inte betalade brottant eller blev expedierad
rätt på vägen hade man inte handlat på olaga tid.
Således är här som allt vad jag vet förut på andra
sidan vägen eller detta tillkommit före 1890 ö om
man inte medräknar undersökningar, tillbygg-
nad av fordrings bostads abdelningar är det att
re till Tamlagen ofrändrat är i dag, bevis-
nack som kommit till i i alla senaste tid redan
närvarande ägaren som till en del del andra utrym-
men för de utrymmarna varorna för landbruk
men detta är helt skilt från nybör den gamla affären
på andra sidan vägen.

Ungefär halva huset upptages av bostäder och den
flera gånger ändrats o tillbyggts men den som alltid
haft en egen ingång med fristuga men står också
i direkt förbindelse med bostäder via brottant.
Andra halften upptages av butiken med ingång direkt

Järn byggnader = allmänna vägar. Butiken utgöres av
 en rum över längans hela bredd och ungefär
 12x12 alnar var dock även en inräknad vindstrappans del.
 Järn butiken som den var för i användas då man stannat
 ut lagat förvarade i vinden. Till vänster innumat
 beständes hade man till vägen i längans vänt-
 ning denna trappa & därifrån såg man bort
 som även utgjorde & ännu har räknas utgöra en
 del av beständen. Torren hade en liten glasruta.
 I rummet man på yttre sidan vid denna sida mitt
 mot vindstrappan var för till en vägg som
 klädd med glasrutor. ^{binden} Hela denna ~~del~~ var i sin
 barndom & ung dom uppleg för varn, tygpacker
 & andra textilier, filtar, schalen & garnen som be-
 ständes & socketoppas kolonialvaror & annat som
 skulle förvaras torrt & varmt samt långt inne vid
 gaveln åt andra hållet tapet lagat. Det blev man
 för när var skulle köpa tapeter & där fanns en

väl intresset ligger hos Tapeta och Kristäppings fabri-
kat i priset från 8 till 10 skilling och däröver m. rulle
på 1890 talen. På tidde det sig på vinden under Höl-
stensens tid. Men är där helt omisskännligt. Dessa
varor äro ju nu nästan alla borta ur affärer och butiker
men är också inredda där, så vinden kan knappast
räknas till affärens utrymme. Men utgjorde den
väntan är det att butikerna då brukas bjudas det
upp när det gäller saker som sälles på loppis där
som till Tapeterna i Järfälla.

På kontoret stod till exempel framför ett av främsta,
ett vägg, med en skrivbordsstol, med stulet av
1890 talen blev det telefon med vägg apparat där
intill, efter vad jag kan utfråga den andra telefonen
i sooken, den första sams i Tre Horn som för
var för ligger kvar, märk! Ingen gästgivargård utan
endast samlings plats för traktens ungdom. Så sams
det i kontoret ett passerbud och på stolar och vägg

annars vanlig bostadsmodell. Kärnknet var ej större
än att det fanns ett annat mycket litet privat rum
i bredd med. Över kontorsdelen fanns i en hylla
fogat en cigarettkassett, kaffe, te, glasser o andra de-
jä till köllertidens tid gänske märken av alla pratitien
pär de senaste till de billigaste. Där kom ju även kom-
der med bröga anspråk.

Jag återvände en till butiken sedan det var
inredd på 1890-talet o vid brögar av 1905-talet o
brögar de till brögar innan för dörrer. Om det var
denna fanns den då så vanliga blocken som saten
i iömlse när man öppnade dörrer kom jag inte
crinna mig mer vidare blev det elektriskt ring-
ledning. På både sidan innanför dörrer låg i stället
det jämbarn, något som sedan var med det mest
intressant ringande av en lantkhandlars saluförda
varr man sade att de gav en vinst på mellan
50-100%, mer av detta steg fanns i pachtens vinder det

den upbultade på sådant kunde se ut vad de ville ha.
 I domus sat två glasmästare, endå ej intåg i detta
 rum ut till butiken. Längre till höger var nästan två
 till ^{par} vanliga brödsfruster med lite skyllning, något
 stående i frustebakarna i en del mindre saker hängande
 vid väggarna i upplägg. Det fick inte finnas någon skyll-
 ning som skymde då det var mycket sparsamt
 med ljus, endast två par fruster varar det ena
 till den där trädgårdens träd skymde. Under det
 nämnde frustet utåt vägen stod i regel åtminstone
 när det var skönt och soligt o vint, en villgård
 När var också passager in bak dörren o ut i pack-
 huset alltså in till gården o träs över butiken på
 baktriset förbi ingångsdörren o dörrens en ända
 ut i packhuset. I rummet mellan frustet i pack-
 huset närmast på baktriset papperspåsar, i den
 gränslinjen, de var utställda efter störelse med de min-
 sta orust i fröddade med tegelst. Joh. Willersjö

Lindby Gam. skamfaktum och Divare handdel. Kaffe
i en del annat uppräknat samt därmed Viner i risti
redan telefoner kommit till Tel. 29 Sprung. -

I detta hem fanns också på en punkt alla stul
tråffat där biträdena träffade inga kända när
det behöves, det var ofta då när nästan inga var
var paketerade, där fanns naturligtvis även kända
Där nämnde minns jag fanns en speciell konst-
red pyrkantig lög plättade med fack eller in-
rette mufack med teil för en sked Denna lida
var att väst kom för biträden. Alla facken var
fyllda av att se till nästan lika tem librande
pulver. Det sådes vara civilisfärgen i de olika my-
anserna framträdde för när en gnutte av pulvret
fuktat men då desto mer i väst än till vrit
om man kom till i beröring därmed. Jag minns än
kun sköga de biträdena sig ut när de måste ta
upp denna lida medan de utkommer derade påse färg

Behäffande påsarne får jag tillägga att alla varit i mindre packt än 1/2 kg inte levererades i påsar utan i strutar i med det första att blivande biträde måste läsa sig var att göra en strut i de frömrade också en femminutal fridigt där. Det gick så snart till att de var ar en lagom str bit vinstags papper medde till en strut i velt en yttre att man utdrig kann se det för en struter som färdig i den bote.

På den mala o löga packhus dömer samt alltså att grannat frugligt plakat med reklam, i regel för olika margarin märken: Arboga, Alfa, Lantmännen, Pilsen, Mustad m. fl. Till omväxling ibland några grann reklam för tvål. De var ledas om när de blev blekta o fula. Något påtagligt intresse tycktes inte karaktärisera visa dessa grannlater men de sett upp den där det annars skulle bli en tom eller ful fläck, bruderna var tvungna att fästa ogoner på den

och Ia intyck ut dem.

I fnt sättningen ar innerväggen som egentligen var
murets gavelvägg uppför, denna som var obruten, ar
fast inredning, med till lön ut de ut i därre
fack o byllor. Jag har aldrig sett det: samma effn men
väl i en annan vid samma till att biträdena, när de
skulle hämta något på de fyra byllorna, drog ut lönerna
med pincer varvid de använde dem i stället för Trapp-
stoge.

Nederst i fackordelningen fanns några mycket löja
men vida lön för trödrullar i. d. I lönerna med till
fanns allt som lämpade sig därifrån, de stöme för
sockar ar olika stög, runder, kugget, toppsocka, medel-
socka, krossocka i parsocka som allmän använde-
felaktigt kallade för puden socker: som var då man
använde i vardagslag. På fanns de olika krossockor
isigryn, "de bästa" mellan sorten, o "de billiga" samt
encke stogs gryn: krossgryn, krossgryn, "gustgryn"
= vite-gust

samt en kontant tid majsfringar (vita), och gavs vida vita
 Det råk kaffet intog dock den jämförelsevis största
 platsen med 10-12 läden, resterna var många öron
 iu läda, två eller flera i raden ö i ucc lundade men
 samlade på en plats. Där var det minst tre kor-
 liteer av Santos kaffe p. 90 re till 1,20 p. kg på
 90-talet, Liberia o Rio också till 1,20 p. kg för en i
 tillgång av det rönare. På Blå Java till 1,60 i Brun
 Java till 2 kr p. kg, kanske också någon annan
 dyrare sort som jag aldrig kunde nämna då vi
 höll oss till Liberia bästa Santos o blå Java som man
 ejade blandade ö frände. Det fanns också inom
 denna prisorum flera sorter som var mindre gång-
 bare men som ändå sålades, det var p. så med
 pått kaffe att det inte pröfs vid lagring. Det hände
 att man inköpt kaffe mistänkt och skett i färger
 o skällde det, ju ge des då värt ut grönt ansåg det
 på färgat i så undvek man den mör ö övergick till mör

Något som jag togit med för att framkänna vilken betydelse det var för handlaren att hålla ett välförsett lager just av rätt kaffe, hans anseende kunde inte eller minskas dock vare just detta.

På hyllorna fanns det här allt annat som till en del utgjorde "färdhetsfändsticker" som då ännu inte trängde ut de då ännu brukliga roarerstickarna, när det gällde användning i nummer. Tevelstickerne, som snart blev förbjuda därför att användes i posterfördrivande syfte i de ofta försakade dödsfallen samt av yalmundskandidater, måste föras på särskild plats där de inte utsattes för yndning då de fästes eld, man kunde trycka dem på en vägg, eller på en stol, man kunde storka dem på benen när de skulle töndas i pipen. Dessa sticker var förpackade i små papperspaket i dessa i större paket med tryck på. Där var förresten aseptisk träl till

25 öre pr stång, åkta dubbel sidgull, öppnarträl
 till ungefär samma pris vänderades av både stene
 o må av de fina för vällakstens stuhl i ar bar-
 nen under min skoltid för omslagens stuhl, på
 papper längs åt stängen med bilden som kunde
 delas till bokmärken = "byte-stycke" som dessutom
 luktade gott. Även stamolen som var repit om
 tvålsträngen släts av ut o delades upp till bokmärken.
 På jarmas det Yoy-träl i vackra papplåda med
 papperspås där 3 trälur visst bestod av kross
 men det var rena lyxen o man kunde sig som
 barn lycklig när man fick en sådan låda med
 en träl i minnen för tvålens stuhl en för loilar.
 På jarmas den rökstobak mest upstods "stligt och
 gott" enkla men som var du som, flera stnleker
 Av våra dagars paketerade varer jarmas nästan
 inget, något ansjovis, o the, en paketerad vara
 som minner om helt förrummen jarmas drick

känsligen ikebörar, vinda stänger med blått papper
 rinstag med ett fabriksmärke Tre män som
 stödde sig mot något i som hade var sin påsk, kunde
 samt namnen Per Frick eller var det Frickö Frick
 De frickarna i två storleks till 15 in i till 8 in i
 användes 1800 talet ut i alla hem men eller vinda
 i somliga mest ikebörar i andra mest brän i
 mot slutet börjar år 1900 talet mest i nugg.
 Ikebörar började vid den tid jag var uxor och
 att ersättas med Viktoria i Gufubi-häffe som
 också var tillstuder med samma uppgift att ersätta
 eller dege ut bröna. Dessa ersättningar var
 av mera pulvriserande konsistens än den
 svarta bitviserande ikebörar. Om en skampam
 anmärkning passar här vil jag flås in att
 den rista ikebörar vi köpte i mitt hem vid
 rehuskiftet använde jag i stället för järnbit
 att tät sättnings med, därtill var den ypperlig.

I de öfrsta lederna var nog en mindre famns
kydden i andra mindre stämman de var såda-
na som det gick mindre ut av: russin vishon-
n. m. På var det gottis i glas i bleckburkar i
lådor, de finare i glas burkar dels på disken
dels i facken. Billiga karameller Måed Drops
i fyrkantiga bleckburkar med pappers omslag
barnsocker på trödar o lechrits i stänger
var av barnen högt värderade gottis, det fanns
av plikerna det finare av pojken som kunde
spotta svart av den. Detta var några av de tid-
typiska varor i denna avdelning. Sängst
bort i det mörka hörnet tog utdelningen för gamm-
vid, mest vägarar. Där fanns glö-väs gamla
i alla tankbara färger o nyanser för väring av
av klännings tyger, något som hörde 1880-90-
talet till då värgamet löste det hem spinnas av
under 1880 talet var de mer mest med bomulliga

till varp & redgarn till instög, olika färger i varp i instög
 så tyget blev skiftande. Finst bomulls-garn i tre blå
 till varp i grönt redgarn till instög eller blått - i ett
 brunt - i ett eller brunt - grönt. På 1890-talet intog
 industri i tröpp-garnet det fräres plats i man-
 förde kläder hyllettyg i en eller flera färger, ja
 det blev nästan en varn så länge det varade eller
 1890-talet ut ett värre av detta lättarbetade & lättillgäng-
 ligg material & även fast i mindre skala än våra
 tröpp-tyg var cheviots-garn som även kom till ja-
 Rätt kostigt jämvärn så dessa garnen från handla-
 rens hyllor & endast bomullsgarnerna i vitt &
 färger blev kvar för att så småningom utgå och
 de så att endast tröpp-garnet blev kvar. Tröpp-
 garn & renare färdigrydda plagg gjorde dem öm-
 flödiga. På 1890-talet upptogs under tid hela
 homet & den tredje vågens hyllor i socker & garn-
 na som jag nu beskriver, förutom några tiller

plats för något smittsamt skadmaterial som skulle
vara lättillgängligt, skiv- & vettbänken m.m. I den
äroli följande kinnat Jannas butikens andra
frusten & framför detta en liten skivpult
med en stor del där samma som kunden näp
på kunden skulle bokföras & även skivas in i kunden
denn bok som denne medföde varje gång.
Denne summerades upp & befästades vid äroship
tet. De första stadiga kunden handlade på detta
sätt & handlaren försök helst vilja på det så
när det var solida kunden.

Ja så var det en vägg kvar i butiken & den
upptogs till halva sin längd av den del av postg
tygslaget som fick plats i butiken samt en del
blåsnings tyger & foder som uppifrån & ner
Den stod också i intetid en järnkamin i en stol
som man till flyttade kaminer ut & en legde man
barnullstycke intag dess plats. Den lilla bit vägg som

var bra utströps av en sträng med glasögon för må-
sakne pappersvarn m m och så av vi då åter framme
vid vindshappan.

Framför pulpeten i köket var inman för disken
var en bänk i golv med trappa ner i källaren.
Där var fanns loget av ättika, smitättika.
Sådan handlarar fick den i utspädd ättika som kan
spädda ut gjäts med 2 delar vatten. Somt vinerna
av olika märken från Kristians vin i persiska-
vin till 60 öre pr. butelj över Ungerskt landvin
till 1 kr eller något mera i vitt kristians vin till
1.60 till rödvin fisk vin, sherry, Madere & Portvin
av kinstappning eller gammal originalvina
i olika smaka flaskor. Detta så länge handeln
med alkoholhaltiga viner var fri.

Längst upp vid Taket i butiken var runt om
en hylla med pappklän med stäcksaker, progar
manschetter i prång, samt tröjor, ^{äppl} geger Laks^{ans}

samt billegare kvaliteter.

9 Taket hängdes på stänger ö i Birkas sidomål som kunde drögas upp och lyft skrapen ö-båstar, klockslampor och "glödkar", mått i diverse annat sådant. Någon tid även rockertoppar av olika storlekar. Dessa var emballerade i papp och utvändiga med starkt mörkt färgade i toppen till en ögla, mitt på en cirkel jag vill minnas att den vanligaste var Landsborns kaffemaskin. De flesta köpte en hel topp det fanns som nämnt olikstora storlekar, men den som var mest finurlig begärde en halv och tog då översta hälften som var lindad och bäst i den medre inre gick i biden att säljas hel eller i halvor. Man köpte därför ofta heller en halv stor rockertopp än en hel liten. Över disken satte också ruller med snöre samt belysningen, på 1890 Taket ännu att par häng lampor på fotogen i stålplåtstälning med inuti till vit och ovan på

svartmålad skärm av plåt, brännartypen var
jag glömt men tror att det var rindbrännare.
Det blev nämligen så fort lampor med glöd-
strumpa i stället brännare kom i bruk ersattes
med sådana av hög kvalitet nog vid 1900-talets
ingång i dessa ersattes i sin tur med den be-
lysning någon gång omkr 1910 tiller det elsk
triska ljuset kom emmot 1920.

Öfverstan i butiken var endast disken. Den hade
fjumm 7 med fri passage vid ändarna i kassa-
låda med klockan som ringde när lådan drog
ut, under skivan i inkelhömet. Plåkronger
med pappersullarna växlade plats. En vanlig
gjutjärns vig med elis brännas varsmärke mitt
på disken. Denne vig hade stöd av messing på va-
rme å den plattan där påsarne ställes. Under denne
del av disken fjumm och så av den varm. Därpå
tog man upp smis kaggarna, loggade smis kaggarna

med en träskopa, ett milt med skaff, en kygge
med Ljungsårs i en med Carlskamms-suns, var
sunsare både på sin röst i präktede den andra.
Där fanns också rapturman med sin träspegel.
en del annat obekänt som skräp, papper
o. d. som samlades på dagen. En blockbänk med
hjulturnus ralle kunde en spänveraktig bokhållare
bland mygga sig till att sticka under näsan på
en nyfiken känd som har väste han trödes skin.
En med när han uppslagit boken ut.

Ydisher vid brötdan milt på gam i byg-
as delringer fanns löden för rykten, krap-
per i armar rykten över spetsar broderna m. m.
Där eller annan stans på clisher stua redas rykten
gjort vitt intåg ett litet vidbart stak på så-
dana, där fanns fyra vingar med instuckna
hvit pens i höjden i flacka varje fick. Där kunde
kunde sjöta vid de vilja under ryktena vänt

period 1905 talat förste desember.

Golvet i butiken var brädgolv som sandsbräddas
repades i skivades di i di.

Så var det slut med hjäls butiken i vi flytt
oss ut i den första avdelningen av packhuset
genom den lilla dörr. Det är ett par trappsteg
dit man i med den här i passerat passagen ned-
den bryngarhuset i packhuset. Till höger kan
man fotogenkylt luft sin plats där kan nämligen
genom ena mätarutsläppen där för installerats i
anslutning till den utsläppen nedgående bekä-
nen för fotogen (nu bränsle) varit belägen.

* Dela södra ö östra väggar från till den västra
väggen den förutnämnda packhus dörr ^{belägen} öppning
en mot den andra avdelningen upptogs av bygn
för glas ö portar. Det är hela denna del av packhuset
insett för mjölkdistribution. Vid vissa ridan från
bågar ö diverse föränd, sparnar med amerikansk.

* Teckning

36.

* Mönstret till de inre gavelväggarna till södra och trappuppgång ö passerat som passerat vägg ö är
genom ö en skåpning.

flöts d. o. fisk ibland ö armat som inte kan be-
skivas men som måste vara nära till hands.*

Den andra avdelningen är packhuset, nog re-
nare tillbyggt men: alla jak före 1890-talet.
Jämnas allt utrymmande gods där upptog vinter-
tid allt för mycket stort utrymme. Där fanns lut-
fisk, saltlångs o. gräsej = röjlefisk från med
ett gemensamt namn kallat "stads fisk". Där fanns
färdtunnor o. sidan med stenbolsolja för orten
fraskmakare, korstar i fönsterglas o. i vin-
den järnvarn o. rep m. m. jämvärdna bestod
av tjäder, grimmor, handredskap o. sidan som in-
nefattas i beskrivningen järnkrampor.

Längst ut vid denna gavel fanns fiskärens
rum med ingång från den därmed samman-
byggda trätthugen i med skorsten gemensam
med denna. Allt detta var en affär sådär jag
samma år från 1890-talet o. vid skuldsiffror.

37. * o. denna omf. förändras för en del blott, gräs, viltvilt o. vid gårdar för. Sådär mycket!

Nu finns det i butikens glasmonstrar i hylladisk
drassapparat. under väg ö allt annat som vi
er mottida affär till. Hyllarne fyller med ~~kon-~~
konserver i bruk-mat i där garnet hade sin
plats är nu utdelning för bröd. Kaffebror-
nen har kommit i stället för det rika kaffet o jä-
digridda vardags- i arbetskläder i stället för ty-
gerna o stumpgarnet har mest blivit ersatt
med färdiga saker. Bilar levereras nu ofta i min,
bida o skadestrukar som flera gånger i veckan.
men det är också snart kommit in redan mer för
härde salttunnor till denna affär från Ystad
för i riksdalen resan.

Varminköp i Varmvintering. Sorteringen har jag
verit i förra utdelningen i samband med placera-
ningen av varerna.

38 I mörken skedd sakat till stor del genom resan-
dena = "expediterna" sedan man pådana sägs mätta

dagligen färdas med postkärren på vägen åt Lindby
till, med kusk, kusk i vagn i ofta med vagnen laddad
lastad med postkärren vid den tid det kan gälla om
utskiften i post. Jag vet också att somliga var
välkomna men somliga inskade man det pepparna
vare i att de senare var de mest oförträngna
vilket kunde utspelas hos både chef i bitida
kan man kom i affären när den var besök. Dessa
resande kunde stanna hela dagen & skulle följande
Det fanns resande i allt & de tog upp orden på var
sin firma, kolonialvarn, viner, Textilvarn &
träs & parfymen, flera i följd av de senare var
inte välkomna, de försammade i rindar.
Jag vet inte bestämt men tror att kolonial-
varn o. d. mest köptes i Lyfted som var närm-
ste importkamm. senare också i Tralleborg, myn-
het kom från Skåne o. s. viner där jag tycker
mycket minnas att det stod Wien i Skåneholm & parfymen.

Mjöl tog man på Malms valskeamen. Kaffe
var man här angelägen om att få dricka man hade
lykte om sig att träffa det bästa. Kaffeerna var
på olika fabriker. Jag minns Skibbiter s. s. Gam-
lestaden Götlevog i Skerfvinge Borgs rum man
där var många andra som jag glömt. Skibbiter i Skerf-
vings tiderna genom varit antitad leverantör i år
det var. De tyger fyller i jalar köptes nog en
del direkt från Västergötland där också släk-
tingar ägde väveri. De engelska tygerna köptes
i genom Skerfvinge samt Ewald Larsson i
Malms bl. a. Gammanne var av Eskilstuna
i Skerfvinge samt grönge. Tillverkning av i sin
nämnda munde, er det Skerfvinge artilleri av tyg
färdigast.

Någon förlopp landel var jag inte varit om på
1890 talen men väl senare då träffades i läsa
av ett ypperligt lämnat i affären för att sälja för

Tellrekarernas räkning. Men mellanberandena
ordnats samt berkan i handlaren mellan ber
jag mig inte bekant, det var privat sak som
nog ordnades på en jule till jule, kanske var det
inlett en väntjänst på handlarens sida, kan-
ske gottskross det som kom in hans konto.

Om en del tyger var lämnade till försäljning av
grosisten mot provision in på 1900 talet är en
sak som jag inte kom ifråga mig om då det varit
olika uppgifter därom, enligt egen uppgift
måste innehavaren av affären vid den kritiska
tiden efter första världskriget med sin förlust
lämnat dessa tyger av tyger. Det var ju några år efter
Viktorssons död i affärens första man arbetade
ett par år som verkstads för att bara men övertag
si affären med hela lagret just när allmänhe-
tens köpkraft sinade och under andra världskriget
gjorde att efter pågående just på tyger upp hände.

Vilka barn som salufördes var nog redan från
fäto av det redan uppsäkade & dets indelning
i nödvändighets barn & lyxvarer har basie-
rat så med myndigas inställning därtill att
det inte går att dra någon bestämd gräns.

Kindpresten omfattade alla stånd & klasser i det
den ene ansåg för lyx var nödvändig hushållsvara
för den andre. Ej heller kan jag dra någon be-
stämd gräns mellan bra & köpstads barn
den för uppsäkningen visa.

Till denna affärs specialiteter på 1890-talet
& i det regelbundet för räknas: tyger, viner,
porcelin, tapeter & kaffe i dess utmär kade man
då red om sig för att ha det bästa betenijälit,
nog en lagringspiga det förvarades här bort.

Dessa specialiteter dets var för sig & tillsam-
mans kunde även länge britiska & o. k. bättre
kunde något som också fick kordlans att göra till
bättre.

för att hålla lagens kunnat. När de s. k. bättra kom-
derna gjorde besök kommandes det naturligtvis på
dessa och de gjorde då stora insatser. Hölleström om
inte på inte västgöte, men hemlunda var belätna i
nacke gata förtvande till honom.

Personer. Jag håller mig alltså till samma
händelseställe och jag vet om det. Om skilskvist
i bryggar hus som skotte sin affär eller hade hjälpt
en någon kvinna som också deltog i expeditionen
vet jag inte undant att han var ogift. Hölleström
skulle ha bryggar han kommer men inget ganska snart
över togit affären och skilskvist flyttat till Rydsgården
som ja var station på M.-G.-järnvägen. Hölleström hade
sin förmåga kunnat i bryggar hjälpt ut sin konstfärdighet
(märkande kan jag tänka sig att det var under skilskvist till Tea
troll på att bli härad i så fall var de stakt alla dessa tre.)

Redan vid 1890 talas ingång ja utgå sedan på 1880-

Talut hade emellertid Hölleström fullt kompetens

manligt biträde. De brjode också den nämnda
privatliga stäktingens i Sönderbyns böner som
andra biträde i affären och som de mårningen att
utlösa den andra. De brjode det till 1911 med rek-
ytering under sin under med brida ur denna
lyshovhets men med en av de äldsta alltjänst
som förste man. De var det stat med västgötarna
som biträde, i hett med chefens brtgång 1914.
Hollström var född 1844 i hantid i Lindby socken
i öst 30 år. Sedan blev det innehavare av stens
 eget folk och som biträde och rehyterades bris från
 De var det också gått med de andra av västgö-
 tar grundade affärsme på i öst. Flera ha
 också haft att utstå komburens på de propu-
 rativa filialerna men de bästa dock om. Det är
 dock något som just denna affär har varit in-
 skend på.

Byggs dess ungdom har gärna velat bli handlare

så jag tror inte man haft några svårigheter
med det gamla rekryteringen. Regel var de bli-
vande handelsmän. Frigat var de statat folk-
skolor i förhåll till till värdpliktens ålder i de
lämnat plats för någon ny då de ofta var
själva var lediga i kompetenta för större utrustning
plats. Jag tror att en värdgöte med rik i regel
i allmänhet intellkt i med födda merkantila
rinnor fördrag ut rekrytera rik bekräva att folk
med prjkar från sin hemort, de var mer som
shapts till handlare.

Vissat fördrades värdet då nog mat i logi utgå
de hela löner i ånda upp mot värdpliktens tid. Var
inte löner stn. Nogen spring prjke plats kom
inte i fråga i landhandel utan prjkar fick
friga med att passa upp, kalla runt, ställa
undan i så månningen friga expediera mindre
brunder i så lara ny utgå stuter, som sak

svår sak för främliga prästingar.

Personalen rekryterades på såväl bonde- som hant-
verksbefolkningen sedan den blev av utrensaget folk
och flera prästingar ha på detta ställe utbrejats från
måttfulla prästingar till fullt utbildade
"stilla beaktare". De räknades här som med-
lemmar i familjen, var i hantverksarbetens kör där in-
gen åtskillnad gjordes för personerna men de kunde
vid egen avskiljning som där de kunde rida sig
själv på juletid. Arbetsdagar var länge när ingen
bestämde stängningsdag förutom i när det blev
varning på bräddarna som ofta var den jäm-
nigaste tiden på dagen. Men kan nog säga att
allt som allt räckte arbetsdagar från kl. 7 på morn-
guren till 9-10 på kvällen alla viktiga dagar.
med ordningsstämmande för de yngre i beaktar-
ring för det äldre beaktare som arbetning på
dagar. Alla ryktes direkt trivas på denna plats

Såner en justitied efter orrens kammars men
gratifikationerna för barn i rikliga gåvor av H. u.
börstygge i enakt i klädesväg till jul.

Allt för som innehåller. Men äldre i bokföring
i d. allt mera utvecklade barn bokföringer att vila
på första man i affären, släktingen som varit där
redan mitten av 1890 tallet i när han flyttade till
nemorten 1911 på hans efterträdare, den förste
som barn till som fullständ. För att komma från
barnens enligt nya principer i förklaringar måste
det skolas folk till. Det inledde förste mans
arbete men också hans brorsens präst i hjältö-
känsla.

Det utnyttjat biträdena gitt anseende som från barn
dennas sida såväl värdigt som de av ortens
egda folk. För öfrigt var sigas att alla ännu om-
dömet om handlare i biträden beredde på dessa
sätt att berätta barnerna, var de mås måla

eller nonchalanta blev deras ansikten
och öknar för dem var för inte långt borta
något jag dock aldrig varit på denna affär, var
på andra så Lådningarna ett viktigt biträde ö
skivorna en mäsnel handlare.

Västgötarna var i regel om sig men på ett m-
detat sätt som tolererades av bondkretsor. Dock
minns jag att om man när jag var barn kom i af-
fären med en femring till kom med ett steg och
mer den igen om man märkte att chefer njuts var
med i expedierade i riktade att var skulle
ta dem, man visste då att det blev mindre
än vanligt i struten som i ö för sig kunde var
nog så stor.

Bondkretsor. Affären i Lindby har de haft i var
en rim kompakt bondkrets as i stort sett
hela socknen. Lönstorp i dessutom en stor del
as angående socknen Haste-Böserj örydligaste

delar av Skåne men dessutom hela Tiden under
Tegandis nedgångsperioden på 1920-talet, strödda
händer långt ut omkring i östen och om de
olika tidshandlarnas specialiteter, Hållensjöns han
jag förut nämnt.

På länge folk kunde till Tiden med sina
produkter komma då spammät, tiden före
1872 då järnvägen kom till, gjorde man också
sina inköp där hos den handlare man var van
att gå till. För handlarna i de yttre
var många av lantmännen och tog sig en del på
västa vägen. Dessa köpte vid sina besök allt efter
råd i lagomhet det mesta av vad de behövde i
huskällan till nästa stadsresa och det var endast
månaderna i när dessa perioder började tog man
vänder sig ofta framman. Deras främsta kom-
mer var småfolk som inte hade råd till större
inköp på en gång.

Si var naturligtvis förhållandet över under
lanthandlaren av den här skildrade typens
frösta är rimman man fick förseende på den
i vant sig vid bekräfteligheten att si varna
på närmare kläck o slapp att bryta laget.

Sträffande särskilda inköpsdagar tyckes
som om det varit mest slumpstat, tiderna på
dagar däremot ha haft en viss bestämd rytm
men det gäller den här usynliga affären. I byn
fanns skola i under middags rasten komde två.
Tiden fylles av skolbarn som skulle ha skolmate-
rial i kassan.

Vidare var handelsboden i det steget på
lantbrukstiderna i som den utkom med posten
till en del av och ena invånare o även här
tack post som skulle också nästa dag. Posten de
ledes ut av handlare utan ersättning i många
är men så fylles också boden av kunder när posten

kom vid 4 tiden, det var gämla postman in över
skuldsiffrer. Men skolbar men inväntade posten
då skolas då inte slutade för än vid 1/4 tiden
i även de hade handarbetet hemifrån, fullt
allfrä med uträ i väntan på post o var
där barnen fick sitt hemde det bli tillfälle för de
vuxna, så dags oftast mest män ett diskutera
de ämnen som för tillfället var aktuella, dagvar
debattera, politikerna, kriget, södd, ständ i vä-
derleks utsikten o det kunde bli ganska sent
innan borden blev tom.

Rundservice. Rundserien hade nästan utan un-
derbrytning med sig en korg, väska eller i plast
om det var en bad en randig nattsock eller bast-
ropshässa att ha varorna i. Alla pås-
varor minde viht är 1/2 kg. även rocken, kaffe o
gryn. fick man i en stund o det kunde vara
många stunder i en varmans korg eller kasse.

Hemsändning var något som aldrig kom i fråga.
Kunde du som kom för att göra större & viktigare
inköp av tyger passera in o. d. skulle passa på när
de ansåg det vara ledigt i affären så man där
kunde tid att helt ägna sig åt dem, de kunde också
bli inbjudna på kontoret & få en cigarr, vin
& kakor ibland när det var hövfullt besök.
På och så när nyårs räkning en betalades.
Självt minns jag hur jag längtade efter jans
älskermäst när han var östad för att betala vår
nyårs räkning, på nuke 100 kr på 1890 talet.
Han brukade nämligen få med sig hem till
mig en tom cigarrlåda & en strunt karenska
att det var den strunt med liten smekelse av
villegaste vara en chefen togit dem men full
strunt av kärle som förstod jag först men
det var cigarrlådan med de vackra bilderna
på som var det vackraste för 3-4 åringar.

En gång fick jag en liten muskotta med en
ny silverhölj i namn på locket, då var han
stolt & glad.

Jag nämnde att i år ringar för värd 3 pen-
ners luskalk var på omkring 100 kr. Det är ju nu
en löjligt liten summa men man får komma
ihåg att London måste ha två slaktfeta vin-
celler en bra för att sälja för att få in denna
summa då de pengarna hade ju också större
kopkraft även för handlaren, några vampi-
rer har jag redan tagit med & kan tillägga
att 1910 gick en svart konjunkturstyck till 30
kr, första konjunkturstyck kostade 6:46 kr per m.
cheviat av bästa sort tillhörde 1918 var priset
40 kr per meter & mera. 2 år därefter kunde det inte
säljas utan måste slungas bort.

Betalning & bokföring. Härav är redan en del nämnd
Någon slags bytesthandel förekom inte i denna affär

Men kredit har dels varit som nämnt alltså antingen
Handlaren kunde inte göra en bond då fick
han i stället en diskret påstötning om gälden vid på
när ibland flera års skulder var obetalade och antydde
om att han inte kunde få kredit längre. Men
då handlaren att denne bond blev borta och handla-
de på annat ställe först kom till honom. G. g. om
att handlaren ibland fick avskissa skulder som
aldrig blev betalda heller än han gick till gälden-
riets betaler. Han måste vara rädd om sitt eget anse-
ende i sin bondskets, även en slarvig bond hade
sin samman och det var säkert många gånger varit
för äldre tidens handlare med den då nästan ob-
gränsade krediten. Men det kunde säkert aldrig
att någon bond nekades kredit vid diskens i and-
ras närvaro eller blev inbjuden på bonten så
andra märkte det. Någon skulle som aldrig i fråga
under års kreditens tid utan först redon krediten

blivit bortfäst. Ett kreditgivning blivit van-
dels mannens ruin kan jag varit men aldrig i den
affär, jag tror för det lutat åt andra hållet under
denne tid, att köpare lidde till krediten. Till
skulder vänt den över förmodat. Systemet med
kredithandel o betalning belägs vis var långt
ifrån någon skam, det var förut om något hand-
laren gärna ville ha till stånd, dåns bildades
en stadig grundskrift, gjorts också kan naturligt
vis också kredit. Det blev en viss tid för hand-
laren också kan när denna kredit blev inskränkt
innan allmänheten fästade att över den måste
följa med men det blev ju inte för än på 1900-talet
många varn hade priset angivet i varan i riffen
men dess försummas där till chiffer som endast
affärens eget folk kunde tyda om det var inköps-
priset eller det pris varon kunde säljas för om kunde
märkta vilket var ganska vanligt som man aldrig

iktigt underhand med men man prövar och säger
på dessa principer. Poletter vet jag inte vad det
är, det har såhelt aldrig förekommit här i en
indbränsbygd.

Vad jag vet om bokföring medrädd jag redan
skrivit, jäso förstår jag inte där.

Perlin & går således ut till handlarna vid
Kälar.

Någon handlarnas förhållande inte kan de inte vara
någon handelsstatistiska summa är de i förhållande till var
det 5 km.

Om jag så tillägger att det utom för butikerna intill
vägen finns en träbana ut till värdshuset vid
i i Gröjan av 1900-talet som en skydd ständigt på
faktiskt med ägarens firma namn Joh Ylénström
att det i butikerna också finns en trappsteg då det
är ganska långt i taket i att biträdena måste gå över
vägen till saltshjulet med papperspåsarna i handen

Var gång en brud skulle ha en liten salt. I slutet
1890 talat brukade man i de enkla hem mer eller
mindre salt med en s.k. saltsten i en bräda i stället för
vara dagens fina vita salt.

Detta är vad jag vet om denna luffa från dess tillkomst.

Det var ett folk, men så sent som vid riksdagen
hände något för, gick en ung man om-
kring med en brög & köpte upp ägg. Det dröjde
inte länge för än han byggde hus & satte upp
speceri och diverseaffär i en ganska tät bebyggd
by i Skarps riken ett par km från samhället.

Man skaffade sig korn & vagn & kom att köra
omkring & köpa upp ägg & fjäderfä, han hade
sina bestämda kunder & bonämare & kom se-
gelbrudet en gång i veckan & på utkastning
av fjäderfä efter överenskommen. Hans hustru
kunde då den en vecka beställa vad

de ville ha måste av sinns på affären. Skustarna
skötte sig mer affären hemma men en dag i
veckan reste den till skutan o torgade med
ägg i slaktat fjäder på o hade där också beständ
köpare på det som inte blev sållt o torgat. Fjäder
fäet köpte de levande o slaktade det själs.

Affären gick bra o gjorde ägaren välvårdad o den
består än i armars lags men också som speccin
o diverse-handel. Där var det ju de bris byter kan
all de betalningar på varorna som levererades
i samband med ägg uppsamlings upskattades
på ägg pengarna. Tiden kan ungefär uppsä-
tis mellan 1900 o 1925

Knutsens Just här i Phurup, var på 1870-talet
o möjligen något in på 1880-talet jordsmittet
riktigt exempel på knutsens handlare and-
lar, synligt än i dag som i dag är o so le gamla
som var med då var som alla är brist, livligt

kommenterad. Det var på den summa till som så
många andra lanthandels ställen kom till.

Skumpby hade intill 5 något efter järnvägens
inleddning på vid 1840 talets början varit centrum
på orten. Det var byskyrkan & där hölls också
den stora marknaden på en äng i byn, flera
vägar korsade här varandra. När de stationer
kom till uppstod där snart ett samhälle med
allt flera handelsställen med dels utbildade äg-
are dels fittaler till utaffärerna i byn & när
det så blev månatlig torg dag, stormarknad &
mickvils-marknad & troget, samhället i stället
på marknaden i byn förtroende kom till betyd-
re & kommersiellt framträdande.

Handlarna i samhället skulle således nog i öfr-
ig varit nog på att konkurrera ut handelsmä-
n i byn, men när de ganska talade om dessa var
det om han dessa konkurrerade ut varandra

ig undant medelst varn o priser utan närmst ge-
nna hus bygge.

När man insipian passerar Skovings ug o sin
nu till knövägen ser man den tre efter sin ålder
stent tilltagas hus upptas tre av rinklarna
mellan vägarna, det era stöne än det andra
De är från 1890 talet. Det var nämligen så att
twa handlare, efter vad jag kom fristå ut Hölle-
ströms typ, västgötan båda tven (vet dock inte
säkert mer än om Dalboist). De salupricle samma
var som Hölleström över manufakturvarn.
Dessa steg sig båda mer i byn de kette Hedin o
Dalboist. Den ene, Hedin byggde präst ch hus som
var stöne o tidseuligare än det Dalboist bodde
Det var det enklare mer riktigt tilltagre huset
i rydsten lönnet. För att inte vara samma byggde
så Dalboist det vidlyftigare huset i rum, men
den andre gav sig inte utan byggde det stöne

60

nas som nerare blev Skumpas folkskole. Så
var det sluthandverket såväl med husbygge
som med handel men då hade också byn
förlorat sin betydelse som centrum för handeln
så ingen annan kom att överta dessa affärer.
Endast en affär var allra minsta intet som
jag tvingas fram skall beskriva kom att överta
dessa intet upplagda affärer. Så följde det:
byn ända till mitten 1925 då det ännu blev affär
till en bröjan filial till Skumpas affärer i då
till en bröjan just där ligger bröjan in.

Det först uppförda handelshuset såldes till
en skild person. Det andra köpte prästen i prä-
steringen och donerade det till socknen och ansva-
ren till sockens bostad med utbyggning som då
och så blev under 1880-90 talen den till den flyt-
trades till bopingen i byn av 1900 talen. Därpå
uppfördes huset till Skumpas lastmanus och så som

som haft sina lokaler där ända till 1950.

I det rista ö rista huset var en kort tid apotek.
Före det var det statet år 1880 talen blev folktrögare.
Fast det inte kan varit men var till sammankommit
med det här beskrivna till jag inflika att under
den tid det fanns såväl läkare som apotek i byn
nog sådant en förtal är i byn var en rum i en
ett gammalt hus intill inett till en sjukstuga
i minnats i kallades av folket för lasarettet.
Förut hade allt som hände sjukvård varit öppen
rättstämde varit förlagt till Andarström.

Att de här nämnda kommunderna varit de
kommer från varandra på alla sätt är en given
sak. De gamla saken också att när den ene fick reda
på vad den andra tog för en vara skyndade han
sig att sätta priset därmed, något som även under
gränsens ekonomier, men som sagt husbyggandet
gjorde susen.

På 1900-talet var så telekommut konkurransen
från de propagationaffärernas sida

En liten historia från affären i Shamps bys
tid som jag tror man jag inte låter bli att åter-
gå till just den ju inte var med affär uti gata.
Jag var först den i två versioner o jag vill
därifrån inte gå i god för dess sammanhangs entlighet
sålde man t.e. värmen för ut denna tid.
På den lät den emellertid: Handlaren, den som
visst ledde, pigur en liten flicka: "Ja ska du
gå hjärtat min lilla Tris? Var: "Ett knäppt
styg bekvämt" andra versionen av varan:
"Ett knäppt styg med min fitt."

Butikens funktion utöver försäljningen var
Butiken som port- i tidnings utlämnings plats
i som viotas plats för nyhet o skvalla för med-
ling av redan om kända, och så de uti, med-
gå i hos handlaren förmedlade den mesta skvallen

Äggen skrifte på i äldre tid av handlaren
vet jag inte om men väl i alla senaste tid
pår din affär jag nannare beskrivit i vårt
Närme till, här var det på 1880-90 Tallet
Närkaren man vände sig till med sådant.
Handelsbrödens inflytande på livnadsvarma
är varit att göra något tillfälligt mindre
då det sammanfaller med så mycket annat nytt
i tiden som varit just vid samma tid om
dessa affärer kom till, förbättrade kommunika-
tioner, övergången från natur till skogsbau-
tävling o på vegetabilisk till animalisk
produktion, det friggade en levnadsvarma
av hela livsfrågan just på 1870-80 Tallet o nog
hade emellanåt sin stora del där, Det var en
ny tid som kom till byggd just då. På mycket
har emellanåt sägas om att allt efter som kraf-
varer blev mer tillgängliga Tog också allt mer

rockhard, att såna upp något skulle vara utan
mycket då det gäller allt.

Vad kunnat jag beträffa på hade varit tillgängligt
till köpgården i Cantaffaren på 1880-90 talet till
följd att det var att våra mycket klänning-
o fruktöds tyg m.m. såväl på eget bruk som att
andra på beställning. Jag vet kunnat varit som
vid rekultiveringen skapade sig en efter dåtida sätt
att dröja ej fruktig tjänst genom att våra
klänningar i dygvar tyg samt gardiner o
fruktöds på beställning av grov som köpte
i Källströms affär men några försäljning
av affär därmed fruktig inte, men en annan
kunde i affären beställa gardintyg o.d. som
var det i handlaren kunnat av skattningar
som hade kunnat varit där. Men det varit på andra
platser varit i orten kan jag inte säga mig om
då det såkert varit olika beträffande sådant.

Butik ur mindre stöleksordning.

Jag har på att undgå besvärning butiksint
vidrör de minsta & nog till typen äldsta
lantaffären i Sölunda som de var på 1870-80
Talat & undantagsvis blivit intid jag själv
minns.

Men man & hans föräldrar har talat om Sölunda
handelsställen i Grönby & Gårds för din bu-
tiks varit inrymd i en liten bak kammar
där det fanns en hylla & en liten disk med en
tånn att fälla upp & ner när handlaren skulle
in bak disken.

I Gårds för fanns dock även en mera ansedd
lantaffär vars innehavare Lindqvist var
sackmakare. De minsta handlarna kallades
"krämmare" men om de hade sådant Lindqvist
vilket var ett litet litet

Krämmare i Grönby fick ökrarna med "Kiverna"

Om hämaren i Gärdströvs by sådes det att han
tillhörde både öl & ån mannarna gjorde besök
där när de kom till kyrkan, frö, efter eller;
Målet för besöket, tiden för 1870 och
i fröet. Denne handlare kallade endast för
"Hemmar".

Jag har förut i fröigående nämnt en sådan
liten affär i Skump's by, den ägde bestånd i
efterhandt gick till 1940 talet då innelommen
gick ut tiden & som denna affär såg ut såg de i
stort sett ut alla sådana. Denne affär-öyhus
var som hette P.C. Nilsson bestod av en
original, Han var varare till ybbu med Is-
baksrör & leksaker som specialitet, men så
länge någon ville köpa sådana pipen som var
bäst av den tiden leksaker, dock på ett
härter i sig en av de bästa sammanfatte
biter, med en visselpipa av tre där bak & en platta

med rejul vinda, dockorna i 30 stycke, allt grund
målat; många gramma färger. Inga frödar å treg-
dagar i marknaderna. För sitt ykes skänk gick domme-
nen under benämningen Pire - rovarerna men
kan nämnas också med hela sitt namn P. G. Klu-
son, då han till sitt rätt verkade lite långtidlig.
Det var nog som lekarskrivare han hade sin
största tjänst då hans alster fanns i alla lek-
dars lek fanns barn i min barndom o yngre men
att en i hans egenstaps av butiks innehavare
jag kan skalk berätta. Pina varn på speen i
vaccinaffären kunnade han med en drag kenne-
ten en kunnade i skugg. Det var en daglig up-
att se honom inom rumen på sin dag hinner
på vägen mellan byn o samhället med högbrunt
lurad stolt o frän o alltid smånotande
men vänlig en lugg riter, på vindagarna i
långrock list bland kyrkans besökerna ständigt

skridande upp i de närmsta bankarna varje
vinterdag.

Hans hus där han bodde med hustrun & tidvis
dotter & dotterdotter var ett av de mindre i byn
beläget en bit öster ut från centrum, det låg på
längre än vägen mot väst omringat med gräsk
enst vägen & marker stäckt intill enst och
öster ifrån mycket oansenlig & tråkig byggnad
alltså. Från fristugan kom man rakt fram in
i verkstaden som verkade att samtidigt vara
vardagsstuga, där såg man rakt ut i marker
& när en kiverktig gräsmatta satt upp en plomh
alldeles utanför fönstren blev det alldeles mörkt.
Till vänster ut mot vägen i en liten bakkom-
marna var butikens ett rum på $6 \times 4\frac{1}{2}$ alnar
& en 3 alnars kök, ett fönster på gräsk & ett
åt gården. I dessa kök & utrymme såg man som fanns
att få & gräsk alster, gammalt & blekt med tiden

några vybrut o' lekbräcker, o' färgade pipen så länge
sedana gick att säga. Bränske över renare.
Vid den fria väggen i hylla för barre som väl
rymdes där då lagret på ständigt frugades o'
fylldes på allt efter som det gick åt. Utåt från
gavel förut trät rahnat var den lilla disken med
bäg o' med en lamm i vinbäl mot väggen
som inmost kändes mannen när han expe-
derade. Utrymmet från dörrar o' inåt utm-
för disken gas plats för några bänkar. Yrig-
ken de endast draggande en o' en utm när
skolbarnen kom i klump o' bröpte karavaller
o' knäck eller med bud kunnifona när skolan var
stut för dagar. Ulla lagret rymdes såmt i butik
utm för gonen som kändes ut o' något stigit
som denna affär var här säkerligen alla andra
krämsaffärer i äldre tid varit, primitiva
kunde de knappast ha varit över en varm då
mätte kändas i stället o' något utm parti näste för plats.

Sist och på minnislsten i handelsvarn som jag vittat i
gamla anteckningsböcker från Brynäs 1880 tallet. Den
frista av Helge Nilsson född 1825 som varit i riksdagen
tjänare under Kärbyholm i ett ställe och tillslut med
handelsställe i Adelslöf; hans egen stanning:

{ 3 fälske pönd 4 i fengrön
ett flöps ättika ett halt
flöps olja ett fälske pönd
fokken en piörendel frus

2 fälske " bönner	forts. 2 markt rifen grynn
3 fälske " fokker	ett flöps ättika
figoria	en half kardus tobak
3 alna madapolan	
1 ock half aln svart	Täcket på hem till hem
ett brev nåla	var med rikhet
2 alna frula fiden band	på kuggarna som
ett halt pönd fiske	Tidigt.

forts:

En in lifvande anteckning från samma tid som
av Ola Persson född 1855, alltså i nästa generation med
Täns hustru, samma sociala ställning som den förra.

72

På den här denna lista ut:

kyddpeppar	6 öre	{	2 $\frac{1}{2}$ Socker
Kanell	dito		1 $\frac{1}{2}$ kaffe
Smis	dito		10 öre Cickoria
$\frac{1}{2}$ kanna	spritättika		3 $\frac{1}{2}$ Ljus

Tid om begravning 1885 är antecknad:

1 $\frac{1}{2}$ Ljus	1 Socker	kak	Fisk	4,50
Cickoria	Ljus			0,25
1 fot Salt	Caffe			
röktkak	Ört			16 öre
1 $\frac{1}{2}$ Sapa	Socker			
	Småaker			

Dessa gamla notis visar något vad gammal man hand-
lade då vid början av 1880. Tattt när de besökte handelsströ-
men

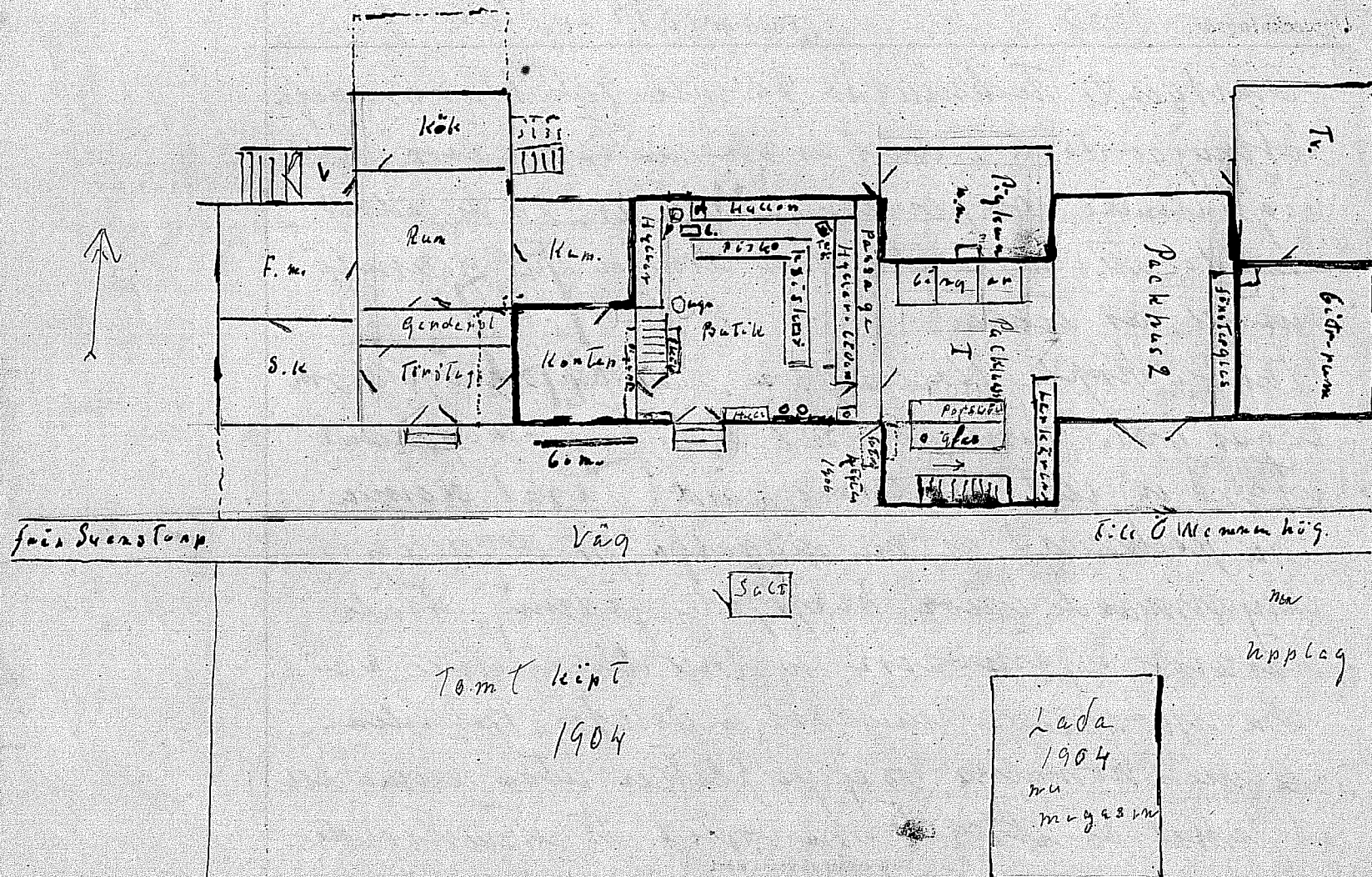
Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Elinda Olsson*
 Härad: *Wimmerby* Adress: *Krusång & Krusång*
 Socken: *Krusång & Krusång* Berättat av: *Dansen*
 Uppteckningsår: *1953* Född år *1889* i *Krusång*

73

Omständiga teckningar på intet betraktas som några
 ritningar då de endast är schematiska, men med
 några lunda proportioner inbäddas. De är endast
 utredda att underlätta riktningen vid genmä-
 tandet av tecknen.

Tonsten köpte Hållerstämman när den brudgård som
 ligger här frammer 1904 & ladan -magasinet
 utgår som rest av denna gård. Påval denna
 som Redaktör 2 är nu magasin för de nya
 skrymmande varor, kraftfoder, gödning, utöde
 trävaror & jämvare som stors demonstrieras
 som utmärande inbudsvaror. Biträden,
 som mest kvinnliga, bo ej på platsen utan denna del
 av landet är utbyggt som bostad åt utomstående.

M. 12921:74.

J.L. Nilsson's affär : Skurup by intie 1920-talet
M. 12921 : 25.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Skurup

Väg

Öst Datablad.

